GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrimitŭ.

Nr. 267. *Duminecă, 1 (13) Decemvre.* **1885.**

Brașovŭ, 30 Noemvre 1885.

In ḍiua de sf. Andreiu, care este „celŭ dintâi chiămatŭ" apostolŭ alŭ creștinismului, nu putemŭ sĕ scriemŭ acéstă revistă fără de a fi cuprinșĭ de-o adêncă îngrijire pentru sórtea bisericei române din acéstă monarchiă.

Dușmanii némului nostru ni-au totŭ auḍitŭ ḍicêndŭ, că biserica este ultimulŭ scutŭ alŭ limbei și alŭ naționalității române și de aceea pare că s'au jurată sĕ dărăpene și se nimicéscă și organisațiunea nóstră bisericéscă.

Suntemŭ din nenorocire desbinațĭ în douĕ confesiunĭ, dér acésta încă n'ar însemna nimicŭ, căcĭ în sînulŭ adversarilorŭ noștri politicĭ, socialĭ și culturalĭ se află mai multe confesiunĭ și totușĭ când e vorba ca sĕ ne lovéscă și sĕ ne asupréscă, suut toțĭ de unŭ gândŭ și de-o simțire.

Noi Românii însĕ — și acésta este marea nenorocire — nu ne scimŭ apĕra, nu ne scimŭ unĭ puterile, ca sĕ resistămŭ cu tăriă și cu bărbățiă uneltirilorŭ și ademenirilorŭ dușmănescĭ nu scimŭ sĕ prețuimŭ interesele generale naționale și de aceea prea de multe orĭ le jertfimŭ pentru nisce interese micĭ de nimicŭ. De aceea le și este așa de ușorŭ adversarilorŭ noștri de a ne sfărîma și paralisă puterile pe tóte terêmurile.

In timpulŭ din urmă îngâmfațĭ de putere și de succesele politice ce le-au dobênditŭ, contrarii noștri, după ce ne-au despoiatŭ de tóte drepturile politice-naționale, dau năvală și asupra drepturilorŭ nóstre bisericescĭ.

Pornirea distrugătóre a puternicilorŭ ḍilei amenință deopotrivă amêndouĕ bisericele române în regulata funcționare a organismului și împedecă libera esercitare a drepturilorŭ lorŭ.

Biserica română unită are și ea autonomia sa, care i-ar puté servi de basă a liberei și prosperei desvoltări în sînulŭ sĕu, décă ar fi susținută și respectată și décă s'ar restabili și în acéstă biserică vechia sinodalitate. Câtŭ nu s'ar putea face spre binele și înaintarea Românilorŭ unițĭ!

S'ar putea face, — dér inimicii némului românescŭ stau mereu la pândă — și aceia carĭ arŭ trebuĭ sĕ lupte umĕrŭ la umĕrŭ pentru drepturile, independența și libertatea bisericei române unite, dormŭ, par'că n'arŭ mai fi. Pe scenă se vĕdŭ numai Archiereii, pe a cărorŭ umerĭ cade tótă sarcina responsabilității, fără ca sĕ se bucure totodată de puterea și autoritatea, de care are lipsă unŭ absolutismŭ ierarchicŭ.

Și ce este mai periculosŭ, dracululŭ îșĭ vêră códa și printre archierei, căutândŭ ai desbina între dênșii și a slăbi astfelŭ basele organisațiunei bisericescĭ. Este unŭ faptŭ durerosŭ, ce nu se mai póte ascunde, că cea maĭ mare diecesă a Metropoliei unite, aceea a Gherlei, este condusă de actualulŭ episcopŭ alŭ ei într'unŭ spiritŭ contrarŭ vechilorŭ așeḍăminte biserisescĭ și acestŭ Archiereu observă o atitudine resvrĕtitóre față cu Metropolia unită și cu capulŭ ei alesŭ.

Nu mai puțină îngrijire trebue sĕ ne însufle situațiunea bisericei române greco-orientale din Transilvania și Ungaria. Acéstă biserică posede o constituțiune recunoscută și garantată prin lege; sórtea ei este depusă în mânile unei representanțe legale și canonice, cu menirea de-a conduce tóte afacerile bisericescĭ administrative, economice, scolare și fundaționale.

Ajunge a constatá, că acésta representanță a provinciei metropolitane gr. or., congresulŭ naționalŭ-bisericescŭ nu mai funcțiunéză de unŭ timpŭ îndelungatŭ, spre a înțelege câtŭ de multŭ amenințată este aḍĭ sórtea bisericei.

Biserica gr. or. are din nenorocire unŭ capŭ care prea puținŭ îșĭ bate capulŭ de sórtea bisericei și ceilalțĭ factorĭ, carĭ arŭ fi chiămațĭ și datorĭ a lupta pentru neștirbita conservare a drepturilorŭ bisericei parŭ a fi amorțitŭ cu totulŭ. Intrigele celorŭ dela putere paraliséză orĭ-ce lucrare folositóre în sînulŭ bisericei, desbină pe archierei între sine și caută ai compromite în totŭ feliulŭ spre a-i avé la mână și ai despărți de poporŭ împreună cu clerulŭ lorŭ. Astfelŭ se sapă grópa autorității în biserică și se atacă temelia organisațiunei bisericescĭ.

Astăḍĭ se serbéză în tóta metropolia memoria acelui mare Archipăstorŭ, care a pusŭ temelia actualeĭ constituțiunĭ bisericescĭ. Dumneḍeu scie cu câte jertfe a fostŭ câștigată acéstă constituțiune! Ce sĕ face însĕ aḍĭ de către fiii bisericei spre susținerea și apĕrarea ei?

„De astăḍĭ încolo depunŭ și responsabilitatea pentru ulteriória sórte a bisericei în mânile acestui congresŭ și a celorŭ viitóre și mĕ mângâiu căcĭ cutezŭ sĕ ḍicŭ: că nu îndeșertŭ am alergatŭ și nicĭ îndeșertŭ m'am ostenitŭ."

Rĕspundă acum membrii congresului, aleșĭ în tómna anului 1884, la cuvintele aceste, prin carĭ neuitatulŭ Archiereu a înauguratŭ era constituțională bisericéscă. Fost'au ei aleșĭ ca sĕ șédă acasă și sĕ tacă — orĭ ca sĕ lupte bună luptă și sĕ păzéscă credința și drepturile bisericei?

Multŭ amenințată și prigonită mai este și biserica română din Bucovina. Polonismulŭ rutenismulŭ și germanismulŭ șĭ-au pusŭ în capŭ sĕ-i sape temelia și puținĭ suntŭ Românii adevĕrațĭ, carĭ dau peptŭ cu dușmanii desvoltării naționalității române.

Cu tóte aceste nu pierdemŭ curagiulŭ și nu desperămŭ. Este o provedință, care îngrijesce de viitorulŭ popórelorŭ. Numai cei ce vĕdŭ pericululŭ și-lŭ cunoscŭ sĕ nu înceteze nicĭ unŭ momentŭ de a strigá: Deșteptați-vĕ din amorțélă Românĭ, căci de nu dușmanii vĕ vorŭ îngropá de vii!

Rĕsboiulŭ dintre Sêrbĭ și Bulgarĭ.

Nișŭ, 10 Decemvre. *Situațiunea este neschimbată.* Serbia e pregătită pentru tóte eventualitățile, ce arŭ putea veni din partea Bulgarilorŭ, carĭ s'au apropiatŭ de posițiunile sêrbescĭ la distanță de o bătaiă de pușcă.

Belgradŭ, 10 Decemvre. Incă totŭ se crede într'o *resolvare pacinică*, deórece desele convorbirĭ între Nișŭ și Pirotŭ arată, că nicĭ o parte nu mai voesce seriosŭ sĕ continue rĕsboiulŭ. Cu tóte astea, Serbia 'șĭ-a înmulțitŭ trupele și împunerea unorŭ condițiunĭ nefavorabile arŭ provoca o luptă națională sêrbéscă contra Bulgariei, în acelașĭ timpŭ póte și o revoluțiune.

Sofia, 10 Decemvre. După vorbele ministrului Caravelov, pare că *situațiunea* ia o întorsătură *pacinică*. Se speră, că puterile vorŭ face pe Serbia sĕ priméscă condițiunile de armistițiu potrivite cu isbênḍile Bulgariei. In Pirotŭ s'a vorbitŭ multŭ despre mĕsurile de luatŭ. Cei mai mulțĭ suntŭ pentru reînceperea operațiunilorŭ, dér s'a decisŭ a păstra moderațiune, în urma curentului simpaticŭ ce se manifestă în Germania și Rusia pentru Bulgarĭ; chiar Austro-Ungaria se pare, că va silí pe Serbia a primi condițiunile; și în Turcia se opune Sultanulŭ orĭ cărei acțiunĭ violente. După mersulŭ lucrurilorŭ, se va încheia mai ântêiu armistițiu și în fine, păcii îi va urma *recunóscerea unirii.*

Nișŭ, 10 Decemvre. Comandantulŭ sêrbescŭ din fața Pirotului a provocatŭ pe comandantulŭ bulgarŭ sĕ numéscă delegațĭ pentru a hotărî linia de demarcare și zona neutrală pe basa învoelii de 28 Noemvre. Comandantulŭ bulgarŭ, loc. colonelŭ *Nikolajev* și șefulŭ statului majorŭ generalŭ *Petrov* au rĕspunsŭ alaltaerĭ, că nu se învoescŭ cu propunerile făcute, ci cerŭ: 1. Trupele sêrbescĭ sĕ deșerte imediatŭ teritoriulŭ bulgarŭ; 2. Trupele bulgare rĕmânŭ în posițiunile lorŭ actuale pe teritoriulŭ sêrbescŭ până la încheiarea păcii; 3. Linia de demarcare și zona neutrală sĕ se hotărască mai târḍiu; 4. Sĕ se triméță unŭ împuternicitŭ specialŭ pentru a tracta de pace directŭ cu Bulgaria; 5. Dacă comandantulŭ sêrbescŭ nu primesce acestea, guvernulŭ bulgarŭ va aduce întréga afacere înaintea puterilorŭ. La tóte acestea Sêrbii n'au rĕspunsŭ, deórece Bulgarii cu o ḍi mai nainte au violatŭ starea dela 28 Noemvre și fiindŭ că încetarea ostilitățilorŭ este opera marelorŭ puterĭ și Bulgaria nu e statŭ independentŭ și decĭ condițiunile ei nu se potŭ primi de unŭ statŭ independentŭ.

Belgradŭ, 10 Decemvre. Serbia a adresatŭ o circulară marelorŭ puterĭ, cerêndŭ mediațiunea acestora. Publicului sêrbescŭ se vorŭ face cunoscute oficialŭ pretențiunile bulgare, care vatămă demnitatea Serbiei. Convorbirile guvernului sêrbescŭ cu representanții de aci ai marelorŭ puterĭ continuă. In ministerulŭ de rĕsboiu se facŭ mereu comande pentru articole de rĕsboiu în cea mai mare mĕsură.

Bela Palanka, 10 Decemvre. *Bulgarii înaintéză către Onicianŭ.* Comandantulŭ supremŭ generalulŭ *Horvatovicĭ*, a terminatŭ inspectarea trupelorŭ sêrbescĭ în nouĕle lorŭ posițiunĭ. Pretutindenea domnesce însuflețire.

Filipopolŭ, 10 Decemvre. Tóte meetingurile din Rumelia cerŭ unirea. In districtulŭ *Stanimak* a declaratŭ adunarea, în adresa sa către consulĭ, între altele: „Dacă marele puterĭ credŭ, că sângele bulgarŭ este cernélă, atuncĭ încerce numai sĕ restabiléscă *status quo ante.*"

In sĕptĕmâna trecută, prințulŭ *Nechița* alŭ Muntenegrului, prințulŭ *Carageorgevicĭ*, *representantulŭ Greciei* și ministru-președinte Bozo *Petrovicĭ* au avutŭ dese convorbirĭ. Celŭ din urmă a plecatŭ, se ḍice, în misiune diplomatică la Viena și se va duce, eventualŭ, și la Petersburgŭ.

Ministrulŭ-președinte grecescŭ *Delyannis* a presentatŭ camerei unŭ proectŭ de lege pentru facerea unui împrumutŭ de 100 milióne francĭ pentru departamentulŭ rĕsboiului și marinei.

România și evenimentele balcanice.

D. ministru-președinte, *Brătianu*, rĕspunḍêndŭ la interpelarea d-lui deputatŭ, M. *Ionescu*, privitóre la evenimentele balcanice, a ḍisŭ, că guvernulŭ românŭ a cerutŭ, ca conferința din Constantinopole sĕ se ocupe și cu cestiunea *dărîmărei fortărețelorŭ bulgare de pe malulŭ dreptŭ alŭ Dunărei* și a mai cerutŭ sĕ se pronunțe conferința, décă acea clausă din tractatulŭ din Berlinŭ esistă încă séu a căḍutŭ în desuetudine, pentru ca sĕ scie și România la vreme cum sĕ privegheze pentru mijlócele ei de apĕrara, căcĭ nu trebue sĕ mérgă cu generositatea până acolo încâtŭ sĕ se uite pe ea, sĕ întăréscă pe ceilalțĭ, ér Românii sĕ rĕmână neîntărițĭ. Conferința a rĕspunsŭ, că se va ocupa numai cu cestiunea rumeliotă. Cererea de dĕrîmare, ḍice I. Brătianu, n'a fostŭ unŭ actŭ de ostilitate, ci unŭ actŭ de precauțiune, ca sĕ pótă ridica și România fortificațiunĭ în casulŭ, când acelŭ articulŭ alŭ tractatului din Berlinŭ nu ar mai fi în vigóre, fără sĕ pótă face cineva observațiunea, că România calcă tractatulŭ dela Berlinŭ.

La întrebarea d-lui Ionescu, décă *Sêrbia*, când a declaratŭ rĕsboiu Bulgariei, *a învitatŭ și pe România?* d. Brătianu rĕspunse că a invitat'o, dér când a venitŭ trimisulŭ Sêrbiei în Bucurescĭ, d-sa plecase în Viena și guvernulŭ n'a putută sĕ dea nicĭ unŭ rĕspunsŭ, pentru

că elŭ trebuia mai întâiu sĕ se orienteze. Pentru orientare a fostŭ şi la Berlinŭ şi s'a convinsŭ, că puterile suntŭ pentru pace, prin urmare şi România *trebuia sĕ stea în reservă* şi sĕ nu facă nicĭ o pregătire de rĕsboiu. Cumcă România s'a purtatŭ cu aceeaşĭ bunăvoinţă cătră Sêrbĭ şi Bulgarĭ, aceştia o potŭ mărturisi.

SCIRILE ḌILEI.

Joi în 10 Decemvre n., pe când ministrulŭ Tisza eşea din cameră cu frate-sĕu şi voia sĕ se suiă în trăsură, se lovì de deputatulŭ Csanady. Acesta'i ḍise aspru: „Nu mĕ 'mpinge!“ Ministrulŭ Tisza cerù scuse, dar Csanady îi rĕspunse: „Păzesce-te!“ Tisza spăriatŭ sărì repede în trăsură şi p'aci ţĭ-e drumulŭ. Fuga eruşinósă dér sănĕtósă, îşĭ va fi gânditŭ ministrulŭ.

—0—

Ni se comunică următórele: „Românulŭ din comuna Chirĕu de lângă Gherla, despre care aţĭ luatŭ notiţă în Nr. 246 alŭ „Gazetei“, că a dispărutŭ fără urmă din 5 Noemvre (ḍiua tĕrgului de tómnă în Gherla), când l'au bătutŭ cei doi, respective 4 Ungurĭ „vitezĭ“, s'a aflatŭ mortŭ în apa Someşului. Şi écă cum: Cei doi Ungurĭ— presupuşĭ ucigaşĭ — după unŭ arestŭ de 3 sĕptĕmânĭ în Gherla, deodată se liberéză într'o di la 2 óre, în lipsă, pe semne, de dovedĭ agravătóre. Dar lucru curiosŭ, chiarŭ în óra, când ei mergéu spre casă, cadavrulŭ Românului se pornesce pe apa Someşului, încâtŭ doi pescarĭ ungurĭ observându-lŭ, îlŭ scotŭ afară, cu capulŭ spartŭ şi cu mânile sucite. In ḍiua aceea cadavrulŭ fù transportatŭ în spitalulŭ din Gherla, de unde după constatarea medicilorŭ ca „înnecatŭ“ s'a şi înmormêntatŭ. In aceiaşĭ ḍi, când s'a aflatŭ, judecătoria din Gherla a trimisŭ érăşĭ după bănuiţii culpabilĭ doi gendarmĭ, spre a-i escorta îndĕrĕtŭ. Şi ce sĕ vedĭ? Judele comunalŭ ungurŭ din Chirĕu îndrumă pe gendarmĭ sub cuvêntŭ, că respectivii ca ómenĭ de omenià, se vorŭ presenta de bună voiă a doua ḍi în Gherla. Imprejurimea întrégă este indignată din acestŭ incidentŭ atâtŭ asupra justiţiei câtŭ şi asupra administraţiunei politice din Gherla, care a purcesŭ cu atâta cruţare cu adevĕraţii ucigaşĭ, precum credŭ şi afirmă Românii locuitorĭ în Chirĕu. Écă cum se practiséză dreptatea în ţéra ungurésca: Românulŭ ţĕranŭ ca şi celŭ inteligentŭ póte perì, că organele competinte nu multŭ îşĭ batŭ capulŭ cu de-alŭ de astea. Va sĕ ḍică caracterisarea justiţiei şi administraţiei unguresci de „asiatice“, prin Grünwald Bela, a câştigatŭ şi în Gherla mai multŭ cu unŭ argumentŭ. Acuma nu se scie, décă respectivii, vorŭ fi érăşĭ demişĭ acasă, ceeace e probabilŭ, după ce — după atestatulŭ medicilorŭ — Românulŭ „s'a înnecatŭ,“ şi apoi înecarea póte fi şi de bună voiă cum deja se afirmă în casulŭ de faţă; orĭ dóră vor fi transportaţĭ la tribunalulŭ din Deşiu, unde culpabilii— ḍice faima, — sĕ fi tocmitŭ lucrurile în nóptea aceea, când n'au voitŭ sĕ mérgă în Gherla cu gendarmii până a doua ḍi la 10 óre. Vederemo“.

—0—

In luna trecută, ḍice „Egyetértés“, vr'o câţĭva ţĕranĭ românĭ din Lucica-mare au fostŭ prinşĭ şi închişĭ în Muncaciŭ, bănuiţĭ fiindŭ că au furatŭ. In diminéţa următóre însĕ unulŭ din ei, Vasile Sanca, s'a găsitŭ mortŭ în închisóre din causa brutalităţii gendarmilorŭ, carĭ cu puşca l'au bătutŭ de mórte. — Comentarŭ nu credemŭ că mai e de lipsă.

—0—

După datele oficiale, în anulŭ 1884 poporaţiunea săséscă din Ardealŭ a crescutŭ cu 2308, adecă cu 1·07%. Cu totulŭ decĭ numĕră poporulŭ săsescŭ 215.355 suflete.

—0—

In afacerea furtului de giuvaere din Viena s'a telegrafiatŭ şi poliţiei din Braşovŭ, ḍice „Ellenzék“, pentru că poliţia din Viena a esperiatŭ, că „hoţii cei marĭ îşĭ află refugiulŭ la Bucuresci“. La acéstă a rĕspunsŭ poliţia din Braşovŭ, că „n'a cercetatŭ“ la trenŭ sĕ afle pe hoţĭ, pentru că maşinistulŭ ĭ-a spusŭ, că aceia au fostŭ prinşĭ în Oradea mare. „Tare comodă e poliţia din Braşovŭ!“ esclamă minunăţia sa din Cluşiu. — Ce mai giuvaerŭ de ḍiarŭ! Elŭ e „bine informatŭ“ că Bucurescii suntŭ „asilulŭ hoţilorŭ“, bagŭ sémă ca vechea Romă, şi că poliţia din Braşovŭ e „comodă“. Cine e de vină, décă când poliţia din Braşovŭ s'a dusŭ la trenŭ şi l'a visitatŭ, n'a fostŭ din nenorocire nicĭ unulŭ dela „Ellenzék“, ca sĕ védă că hoţii, décă în trenŭ arŭ fi fostŭ, nu i-arŭ fi scăpatŭ din mânĭ poliţiei de aci, care în totŭ casulŭ nu e îndĕrĕtulŭ celei din Cluşiu.

—0—

Capela orăşănéscă va da Dumineca séra în 1 (13) Decemvre în sala hotelului Nr. 1 o serată sub conducerea directorului ei d. Antonŭ Brandner. Cu acéstă ocasiune se va esecuta pentru ântâia óră celŭ mai nou Valsŭ alŭ luĭ Iohann Strauss, din opereta „Baronulŭ Ţiganilorŭ“.

Ceva mai nou din Bucovina.

(Fine.)

Acuma sĕ cetimŭ ceva în „raportulŭ Societăţii Scóla Română în Suceva.“ Audiţĭ, dér nu credeţĭ, numai 61 preoţĭ s'au inscrisŭ ca membri în acéstă societate. Ḍică apoi lumea, că „Călĕtorescu,“ n'are dreptŭ când mai rade, câte odată şi pe aceea, carĭ sub rassa négră au o inimă duşmană némului căruia aparţinŭ. Şi au óre preoţii causă de ce nu se înscriu la acéstă societate? Da, au! şi sciţĭ care? — ca nu cumva prin banulŭ lorŭ sĕ se deştepte bietulŭ Românŭ. — Preoţii noştri eu nu vréu sĕ ḍicŭ că toţĭ, — chiar ei suntŭ duşmanii naţiunii române. Sĕ vĕ spunŭ unŭ casŭ. In véra acésta unŭ preotŭ românŭ, nu voi sĕ pricépă cum se potŭ trage Românii dela Romanĭ, şi dacă suntŭ descendenţĭ de ai acestora trebue sĕ piéră de nu se vorŭ alia cu alte némurĭ. Dóră nu Rutenii? — Sermane popă! — „Candela“ ne mai spune, că preoţii noştri şi-au datŭ copii la Rădăuţĭ la gimnasiu, şi numai unulŭ 'şĭ l'a datŭ la Suceva. — Aicĭ au încâtva dreptŭ, de óre-ce directorulŭ actualŭ sĕ fiă contra Româniloru precumŭ am arĕtatŭ de mai multe orĭ. Cu d-sa s'au mai aliatŭ şi profesorii aceea, carĭ credŭ, că numai décă vei scii gramatica latină din scórţă în scórţă, poţĭ sĕ fii omŭ în lume. Apoi se mai tânguescŭ ómenii noştri, că nu progresămu, ci mergemŭ ca raculŭ.

Cei tinerĭ învinovăţescŭ pe cei bĕtrânĭ, cei bĕtrânĭ pe cei tinerĭ şi când cauţĭ nimenĭ nu lucră. De se întêmplă sĕ scrie cineva ceva 'şĭ-a aprinsŭ paie 'n capŭ. Consistoriulŭ nostru pare a lucra întru acolo de a desnaţionalisa. Sĕ vĕ spunŭ unŭ casŭ. Nu de multŭ s'au primitŭ bursierĭ noui în seminariulŭ din Cernăuţĭ, şi cum credeţĭ că a fostŭ alegerea? De felŭ, căcĭ cei din anulŭ alŭ II-lea, carĭ meritau nu s'a alesŭ nicĭ unulŭ şi sciţĭ de ce? pentru că n'au fostŭ feciorĭ de preoţĭ avuţĭ ca Chr. Iliuţă şi I. Popovicĭ. Consistoriulŭ pare că a căutatŭ sĕ alégă anume ómenĭ, carĭ nu vorŭ aduce multŭ folosŭ nicĭ naţiunii, dér nicĭ ortodoximii. Te mai plânge apoi „Candelă“, că stai necitită ba nicĭ tăietă pe sub patŭ şi voi creştinilorŭ bucovinenĭ, că preoţii voştri nu predică prin bisericĭ!

Pardonŭ! Totŭ suntŭ 9 preoţĭ, după cum ḍice „Candela“, carĭ predică regulatŭ. Ér ceialalţĭ? Nu se scie ce facŭ. Causa de ce nu predică e fórte uşorŭ de aflatŭ. Cine n'o cunósce încă afle, că cei mai mulţĭ preoţĭ românĭ din Bucovina nu sciu scrie românesce nicĭ o frasă curată. Cine nu erede va avé la îndemână chiar probe pe carĭ le voiu cita la o altă ocasiune. — Mitropolitulŭ cunósce starea lucrurilorŭ şi a înfiinţatŭ Societatea: Academia ortodoxă etc. Are o nobilă misiune, câţĭ însĕ din membrii ei ordinarĭ şi extraordinarĭ şĭ-o cunoscŭ? Eu îi cunoscŭ pe toţĭ şi la o nouĕ ocasiune îi voiu cita pe nume, precum şi activitatea lorŭ. Câţĭ-va din ei suntŭ în adevĕrŭ tinerĭ cu mare speranţă pentru viitorŭ, dér mi e frică sĕ nu facă şi ei ca şi alţii. Suntŭ şi de cei numai cu gura, dér cu fapta—tufă. De voiu afla, că lumea ar vré sĕ-i cunóscă, îi potŭ face pe placŭ.

Invidia şi ura au pĕtrunsŭ şi în Seminarŭ, unde ar trebui sĕ domnéscă pacea şi iubirea frăţéscă, căcĭ de acolo au sĕ iasă misionarii dreptăţii şi iubirii creştine. Spiritualulŭ le predică regulatŭ şi încă fórte frumosŭ, dér câţĭ îlŭ ascultă? Mulţĭ dormŭ în timpulŭ predicei, alţii bârfescŭ asupra lui, voindŭ astfelŭ a-i micşora véḍa. Aceştia de le arĕţĭ calea adevĕrată, sarŭ asupra ta şi te facŭ închipuitŭ, póte şi prostŭ şi câte alte atribute, ce le găsescŭ în apropierea talentului lorŭ. — Eu acuma nu doresc alta, decâtŭ sĕ-mĭ rĕspundă cineva, ḍicêndŭ, că nu-i adevĕratŭ şi eu sĕ le spunŭ cu marturĭ, atâtŭ din Seminarŭ, câtŭ şi din afară încă multe alte deprinderĭ, ce împodobescŭ ghirlanda multora, carĭ s'au îndesatŭ în Seminarŭ. Probeze lumii, că suntŭ activĭ, că facŭ esamenele la timpŭ; dér acésta încă nu-i nicĭ o artă se mai cere şi altceva dela dênşii: sĕ cultive limba şi literatura română. După ce mergŭ la parochii, de obiceiu, nu mai lucréză nimicŭ, se afurisescŭ a mai ceti ceva séu a ţiné o fóie română. Câţĭ-va ţinŭ ce-i dreptŭ, dér nu române, ci germane, căcĭ acésta le e limba favorită, ér nu cea română. Românesce sciu a vorbi numai când e vorba sĕ ié banĭ.

Metropolitulŭ a datŭ unŭ circularŭ pe la protopresbiterate şi credeţĭ, că ar fi ḍisŭ cineva, că în protopresbiteratulŭ sĕu se facŭ abusurĭ? ferésca Dḍeu, toţĭ ḍicŭ că nu-i adevĕratŭ. Poporulŭ strigă, că-i jupitŭ, — pe cine sĕ-lŭ credĭ? Alţii mai cu inimă dau foi afară, dér totodată punŭ condiţiunea, că décă nu i se va da parochia cutare, n'a mai redacta fóia, — precum s'a întêmplatŭ şi cu foiţa poporală din Bucovina. — Acésta o sciu toţĭ, carĭ lucră pentru binele poporului.

A paroda numai în faţa lumii, încă nu însémnă a avé o inimă română. Alţii se laudă, că se susţinŭ studenţĭ românĭ la pedagogiulŭ din Cernăuţĭ, pe când în realitate li s'a datŭ numai câte 5 fl. de drumŭ şi apoi pentru gasdă pe o lună, — écă tótă lauda din reportulŭ societăţii „Scóla Română“. Ceĭ mai mulţĭ vênéză după posturĭ ca sĕ paradeze şi cei mai puţinĭ lucră, dér lucrulŭ n'are sporŭ, deórece nu-i unire. Desbinarea l'a adusŭ pe Românŭ la sapă de lemnŭ, şi acésta îlŭ va şi înmormênta, décă nu-şĭ va baga minţile 'n capŭ.

Cu tóte că starea lucrurilorŭ este în adevĕrŭ tristă, ea se póte îndrepta, dé-ă s'ar unii cu toţii, cei mai slabĭ sĕ ţina cu cei tarĭ şi 'n curêndŭ amŭ avé de înregistratŭ lucrurĭ frumóse. Rutenii şi Polonii nu se urăscŭ între olaltă, ci trăescŭ mai bine decâtŭ fraţii, *numai Românii nu se potŭ suferi unulŭ pe altulŭ.* Cumcă ar puté ceva lucra, ne probéză numĕrulŭ societăţilorŭ numai sĕ fiă mai riguroşĭ, căcĭ nu trebue unŭ deceniu de letargiă şi amŭ perdutŭ terenulŭ de sub picióre, séu sĕ ḍicŭ şi eu ca raportulŭ „Scólei Române“: „ne aşteptă sórtea ţinutului de pe lângă Prutŭ.“

FOILETONŬ.

O privire asupra trecutului şi presintelui Româniloru din opidulŭ Codlea.

(Urmare).

1883. La stăruinţa lui Iosifŭ Lupu, mai mulţĭ Codlenĭ au contribuitŭ şi au făcutŭ o cruce mare, cu restignirea, în preţŭ de 12 fl.

1883. Măsarulŭ Ioanŭ Rătanŭ a dăruitŭ o mesciórа pentru prinóse.

1884. Prin contribuirile mai multorŭ Codlenĭ aflătorĭ în Bucuresci s'a făcutŭ unŭ felinarŭ de argintŭ în preţŭ de 22 fl. 50 cr.

1884. Mai mulţĭ Codlenĭ, în Bucuresci, au contribuitŭ pentru unŭ miruitorŭ de argintŭ 4 fl. 28 cr.

1885. Mai mulţĭ contribuitorĭ Codlenĭ, în Bucuresci, la stăruinţa lui George Adamŭ alŭ Negrului, Nicolae şi Sandu Vigheciu au dăruitŭ o sferă de mătase şi 2 făclii marĭ în preţŭ de 80 francĭ.

1885. George Silea şi Sandu Vlădanu au dăruitŭ 2 făclii marĭ de céră.

Vitalitatea poporului.

Spre a puté constata vitalitatea, am luatŭ de basă unŭ şirŭ de 72 de anĭ. Din cercetările făcute resultă, că dela anulŭ 1812 până inclusivŭ 1884 (adecă în 72 anĭ.) s'au născutŭ 1514 băeţĭ şi 1543 fete; dintre aceştia au muritŭ 722 parte bărb., 727 parte fem.

Mortalitatea în decursulŭ anilorŭ după lunĭ a fostŭ în numĕrŭ mijlociu:

1.	In	Ianuarie	58	parte bărb.	şi	66	parte	fem.
2.	»	Februarie	55	»	»	56	»	„
3.	»	Martie	59	„	»	53	»	„
4.	»	Aprilie	55	» „	»	60	»	»
5.	»	Maiu	45	» „	»	53	»	»
6.	„	Iunie	54	„ »	„	64	»	»
7.	„	Iulie	58	» »	»	52	„	»
8.	»	Augustŭ	70	» „	»	72	»	„
9.	„	Septemvre	62	„ „	»	75	»	„
10.	»	Octomvre	76	„ »	»	62	„	»
11.	»	Noemvre	65	» „	„	57	„	»
12.	„	Decemvre	65	» »	»	57	»	„
		Suma	722	» „	„	727	„	»

Ér mortalitatea în decursulŭ anilorŭ după etate a fostŭ în numĕrŭ mijlociu:

1.	Dela	1—15 ḍile	au muritŭ	155	p. bărb.	109	p. fem.
2.	„	15—30 „	„ „	39	„ »	41	» »
3.	»	1— 3 lunĭ	„ „	40	„ »	45	» »
4.	»	3— 6 „	» »	44	» »	37	» „
5.	»	6— 9 »	» »	33	» „	24	» »
6.	»	9—12 »	» „	34	» »	42	» „[1]
7.	»	1— 5 anĭ	„ »	209	» „	212	„ „
8.	„	5—10 „	„ „	45	„ „	54	„ „
9.	„	10—15 „	„ „	17	„ „	18	„ „
10.	Dela	15—20 anĭ	au muritŭ	16	p. bărb.	20	p. fem.
11.	„	20—25 „	„ „	14	„ „	23	„ „
12.	„	25—30 „	„ „	18	„ „	16	„ „
13.	„	30—35 „	„ „	11	„ „	14	„ „
14.	„	35—40 „	„ „	12	„ „	19	„ „
15.	„	40—45 „	„ „	6	„ »	10	„ »
16.	„	45—50 „	„ „	12	„ »	9	„ »
17.	„	50—55 „	„ „	7	„ „	10	» »
18.	„	55—60 „	„ „	3	„ »	8	» „
19.	„	60—65 „	„ „	4	„ »	13	„ »
20.	„	65—72 „	„ „	3	„ »	3	» „
			Suma	722	„ „	727	„ »

1) In anulŭ I-u au muritŭ în etate dela 1 ḍi—12 lunĭ: 345 băeţĭ 298 fete.

Decĭ se constată, că mortalitatea cea mai mare la poporulŭ nostru în proporţiă fórte nefavorabilă domnesce în generaţiunea cea mai têněră. Nu este loculŭ aicea a constata causa, totuşĭ nu potŭ sĕ nu amintescŭ, că ocupaţiunea grea şi multŭ obositóre a părinţilorŭ, neîngrijirea destulătóre de copii, *hrana cea simplă şi nenutritóre, pe lângă acestea şi posturile cele lungĭ şi nepotrivite cu ţinuturile nóstre mai recĭ şi munca grea a ómenilorŭ favoriséză multŭ mortalitatea în generaţiunea cea têněră.* — Ar fi de doritŭ, ca sĕ începemŭ a observa şi delătura causele acestea, carĭ bântue şi nimicescŭ tînĕra generaţiune.

Ca sĕ putemŭ lua o direcţiune salutară, ca sĕ putemŭ resista contra tuturorŭ bóleorŭ, ca se putemŭ forma unŭ poporŭ viguroşŭ şi consciu de chemarea sa, avemŭ trebuinţă mai întâiu de o alimentaţiune mai bună şi mai uşoră de assimilatŭ. Acésta o putemŭ ajunge, décă vomŭ învĕţa poporulŭ a pregăti bucatele mai bine,

Din ḑi în ḑi ne perdemŭ cu tóte că avemŭ mai multă inteligință decâtŭ Rutenii, *noi avemŭ mulțĭ și nu lucrămŭ, ei au puținĭ și lucră.* Fiecare preotŭ rutênŭ este o lumină în satulŭ sĕu, care arde, ca fiecare sĕ vêdă și sĕ se lumineze în lucrările sale; ai noștri suntŭ lumine puse sub obróce, ca sĕ li se vêdă numai lorŭ, și de aceea sĕ și stingŭ curêndŭ, neavêndŭ lumină nicĭ pentru dênșii.

Nu atacŭ aicĭ pe nimenĭ, spunŭ adevĕrulŭ—și dreptŭ probă în viitorŭ voiu publica câțĭ lucră pentru națiune și ortodocsisme și câțĭ nu — ér ca sĕ nu se supere cineva, nesciindu-mĭ numele, am onórea de a mĕ subsemna mai la vale, ca sĕ sciţĭ, că „Călĕtorescu" cunósce ranele Bucovinei și fórfecă pe aceia carĭ merită, ca sĕ se îndrepte.

Primițĭ s. c. l. *G. Vasiliu.* proprietarŭ în Botoșanĭ.

RUGARE

cătră stim. Dómne și Domnișóre române din Alba-Iulia și giurŭ.

Adunarea Dómnelorŭ române din Alba Iulia, convocată din inițiativa Dómnei Eufemia Pipoșŭ, avêndŭ în vedere, că în anulŭ viitorŭ adunarea „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului română« se va ține în Alba-Iulia; avêndŭ în vedere, că óspeţilorŭ, carĭ, cu ocasiunea acésta, ne vorŭ onora cu presența lorŭ, trebue sĕ le facemŭ timpulŭ câtŭ ilŭ vorŭ petrece în giurulŭ nostru câtŭ mai plăcutŭ, — a hotărîtŭ a da cu ocasiunea acelei adunărĭ unŭ concertŭ împreunatŭ cu balŭ, alŭ căruĭ venitŭ curatŭ va fi în folosulŭ »Asociațiunei române.« Ca sĕ putemŭ însĕ satisface acestei dorințe, stimabilele Dómne și Domnișóre române din Alba-Iulia și giurŭ, suntŭ rugate, ca înainte de tóte sĕ se îngrijéscă de acum de costumurĭ naționale, în care sĕ se presinte la festivitatea menționată, ca astfelŭ frumósele nóstre jocurĭ naționale »Romana« „Hora« ș. a. sĕ-șĭ câștige coloritulŭ celŭ mai pitorescŭ; mai departe, care dorescŭ a lua instrucțiă în învĕțarea jocurilorŭ nóstre naționale, precum și carĭ ar avea bunăvoința de a lua parte activă la arangearea concertului prin debutare ca cântărețe, pianiste, violiniste, séu declamatóre, anume declamândŭ pe »Peneșŭ Curcanulŭ« de Alexandri, séu „Mărirea Strămoșilorŭ« de Sionŭ, sĕ binevoiască, până la 1 Ianuarie 1886 s. n., a se însinua la menționata Dómnă presidentă séu la subscrisa. Din încredințarea comitetului aranjatorŭ a femeilorŭ române din Alba-Iulia.

Alba-Iulia, 9 Decemvre n. 1885.

Cornelia Cirlea, n. Basiota.

Espunere de motive *la proiectulŭ unui statutŭ pentru personalulŭ funcțiunarilorŭ, alŭ celorŭ dela manipulațiune și alŭ servitorilorŭ municipalĭ.*

(Fine.)

Din causa acésta ne amŭ luatŭ voia a ne abate dela statutulŭ estrădatŭ de Exelenția Sa D-lŭ ministru de interne și a compune acestŭ statutŭ așa, ca sĕ fiă provisorŭ, sĕ corespundă însĕ imediatŭ și sĕ se declare de definitivŭ numai după 30 anĭ respective atuncea, când interesele capitalului crescutŭ vorŭ fi în stare a acoperi orĭ și ce pensiune, ce s'ar puté pretinde. După cum nu ne cade nouĕ greu acuma de a solvi unŭ aruncŭ municipalŭ spre scopulŭ acesta de $^1/_3$ crucerĭ după fiecare florinŭ de dare, așa nicĭ următorii nostri nu se vorŭ sĕmți apĕsațĭ prin arunculŭ acesta.

Prin acésta credemŭ a fi motivatŭ pe deplinŭ abaterea dela §-lŭ 3 din statutŭ. Acuma voimŭ a motiva acei §§-ĭ, carĭ conținŭ abaterĭ dela statutulŭ-modelŭ spre orientare, observândŭ totdeodată aicea odată pentru totdéuna, că, deórece capitalulŭ fondului de pensiune are sĕ se formeze fără dotațiunea statului, și ce este mai multŭ exclusivŭ din arunculŭ, ce au sĕ-lŭ solvéscă locuitorii din comitatŭ și din contribuțiunile funcționarilorŭ comitatulŭ municipalŭ alŭ acestui municipiu crede a fi convinsŭ despre aceea, că amintitulŭ statutŭ-modelŭ nu obligă pe nimenĭ și nu s'a estradatŭ spre strictă acomodare ci numai spre a puté ajunge mai curêndŭ scopulŭ doritŭ și de înaltulŭ guvernŭ și că prin urmare municipiulŭ este îndreptățitŭ a da espresiune bunăvoinței sale în orĭ și ce direcțiune pe basa unei hotărîrĭ bine-precugetate și a convingerei sale.

La concipierea §-lui 3 amŭ ținutŭ de necesarŭ a lăsa afară adausulŭ din punctulŭ 2 alŭ §-lui 3 din statutulŭ-modelŭ, adecă adausulŭ pentru funcționarii înaintațĭ în etate și acésta din causă, că după cum amŭ amintitŭ și mai susŭ, tocmai funcționarii mai înaintațĭ în etate contribue la formarea fondului mai multŭ, ca generațiunea următóre, pe când acestĭ funcționarĭ tocmai în urma etății lorŭ potŭ aspira numai la o pensiune relativŭ mai mică. Asemenea amŭ trebuitŭ sĕ lăsămŭ afară și punctulŭ finalŭ din acelŭ §, deórece numai așa s'au pututŭ asigura funcționarului tótă pretensiunea dreptului sĕu de pensiune, décă capitalulŭ cu interesele fondului de pensiune este suficientŭ și din motivele aceste s'au luatŭ în proiectulŭ nostru §§-i 3, 4 și 5.

In punctulŭ 2 alŭ §-lui 8 din proiectulŭ nostru sĕ află modificațiunea aceluiași §-ŭ și aceluiașĭ punctŭ din statutulŭ-modelŭ; ea ișĭ află esplicațiunea în § 19.

Prin acești doi §§, amŭ voitŭ a declara în modŭ îndisputabilŭ, că municipiulŭ ca fundatorulŭ principalŭ alŭ acestui fondŭ de pensiune ișĭ reservă dreptulŭ, ca analogŭ procedurei observate atâtŭ înainte, câtŭ și după organisarea comitatului la pensionarea foncționarilorŭ cetății Brașovului, ai fostului districtŭ și cu ocasiunea votărei gratificărilorŭ, cu ocasiunea pensionărilorŭ funcționarilorŭ municipalĭ, ce sĕ va face pe viitorŭ sĕ socotéscă și timpulŭ de serviciu dinainte de 1878 după bună chipsuința sa și în considerarea meritelorŭ funcționarului și adecă séu totŭ timpulŭ séu numai o parte.

Acésta o pretinde dreptatea și echitatea cu atâtŭ mai multŭ, deórece cu ocasiunea organisărei comitatului Brașovului în anulŭ 1876 și mai târḑiu au întratŭ în serviciu municipalŭ și funcționarĭ, carĭ servindŭ parte la cetatea Brașovului, la districtŭ, parte la alte autoritățĭ séu la tribunalŭ, la intrarea lorŭ în serviciulŭ municipalŭ avéu atâțĭ anĭ de serciciu, câțĭ putéu cere pensionarea din una séu altă parte netrecêndŭ la comitatŭ și care pe basa alegerii facute de comitetulŭ municipalŭ la, 21 Decemvre 1877, cu ocasiunea restaurării generale au rĕmasŭ în serviciu.

Deși aceste casurĭ se află într'unŭ numĕrŭ fórte micŭ și privescŭ numai pe funcționarii cei mai înaintațĭ în etate, totușĭ nu s'ar potrivi, după părerea nóstră, cu sĕmțulŭ de dreptate și demnitate alŭ comitatului, ca munca unui șirŭ de anĭ sĕ rĕmână neremunerată. Spre a aprecia atarĭ casurĭ însĕ nu este individŭ séu corporațiune mai competentă, ca comitetulŭ municipiului Brașovului, ai căruĭ membri au ocasiunea, ca prin comunicațiunea directă sĕ cunóscă atâtŭ indivişii ce suntŭ a se pensiona, câtŭ și meritele lorŭ și împrejurările deosebite, ce suntŭ a se cosidera Din causa acésta ne amŭ permisŭ a propune, în §-ulŭ 8 și 19, ca în casurĭ de aceste sĕ decidă numai adunarea generală municipală definitivŭ, și sĕ fiă eschisŭ dreptulŭ de recursŭ.

Pe basa momentelorŭ înșirate amŭ trebuitŭ prin urmare a schimba §-ulŭ 30 din statutulŭ-modelŭ în §-ulŭ 30 alŭ proiectului nostru astfelŭ. ca acestŭ statutŭ sĕ se compună definitivŭ numai după ce se va fi adunatŭ unŭ capitalŭ de 120,000 fl. v. a. Abaterile dela statutulŭ-modelŭ din partea a VI-a și a VII-a, privitóre la vĕduve și la orfanĭ, se potŭ motiva simplu cu aceea, că fiecare funcționarŭ se sĕmte mai ușuratŭ, décă scie, că în privința asigurărei eventuale — celŭ puținŭ în parte — a familiei este tocmai așa de liniștitŭ, ca și când ar fi vorba de elŭ însușĭ.

Finindŭ motivarea acestui proiectŭ de statute, ne permitemŭ a observa, că deși nu ne ținemŭ de aceia, carĭ trecŭ ușorŭ preste impunerea de dărĭ nouĕ, respective, peste pretensiunĭ față de cetățenĭ, totușĭ trebue sĕ declarămŭ, că institutulŭ de pensiune pentru comitatŭ este de interesŭ mare și umanŭ, sĕ nu ne tememŭ de fundarea plănuită, ci din contră sĕ-lŭ privimŭ de unŭ interesŭ bine chibzuitŭ alŭ unei bune administrațiunĭ deórece statulŭ nu contribue nimicŭ, ér cetățenii numai $^1/_3$ dintr'unŭ crucerŭ după fiecare florinŭ de dare și și acésta în casulŭ celŭ mai rĕu numai în decursŭ de 30 de anĭ, până când articolulŭ de lege 15 din 1883 concede pentru scopurĭ comitatense unŭ aruncŭ de 3%, care aruncŭ însĕ până acum nu s'a validitatŭ în municipiu.

In fine ne permitemŭ a propune, că la pertractarea acestui objectŭ funcționarii municipalĭ sĕ aibă numai votŭ consultativŭ, nicĭ decâtŭ însĕ decisivŭ.

Brașovŭ, în 30 Octomvre 1885.

Iuliu de Roll m. p. viceșpanŭ, Fr. Maager m. p., Fr. Koos m. p., Dr. Ios. Fabritius m. p., Carl Bolesch m. p. Gr. Lazar m. p., Lud. Harmath m. p., P. Horvath m. p., Alex. de Tompa m. p. notarŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

BELGRADŬ, 12 Decemvre. — (Telegr. part.) Comitele Khevenhüller ișĭ dă tótă silința sĕ 'mpedece reînceperea rĕsboiulŭ, care ar compromite posițiunea sa.

PETERSBURGŬ, 12 Decemvre. — (Telegr. part.) Foile de aci, vorbindŭ de eventuala continuare a rĕsboiului, ḑicŭ că Bulgaria nu va fi singură în momentulŭ pericolului.

BELGRADŬ, 12 Decemvre. — (Telegr. part.) In unele cercurĭ domnesce mare temere, că Austro-Ungaria va ocupa Serbia, și de aceea mulțĭ suntŭ pentru încheerea păcii..

NIȘŬ, 12 Decemvre. — (Telegr. part.) O sută de voluntarĭ sêrbĭ din Ungaria au sositŭ în corpulŭ luĭ Ljubibraticĭ. Circulă sgomotulŭ, că o cétă de voluntarĭ albanezĭ vorŭ ataca pe Bulgarĭ pe la Vlasina.

DIVERSE.

Unŭ câne credinciosŭ. — Regele Alfonso avea unŭ câne de vênătóre. Cânele se obicĭnuise atâtŭ de multŭ cu stăpânulŭ sĕu în câtŭ ilŭ urma pretutindenĭ, chiar și în ședințele consiliului de miniștri la, care presida regele elŭ nu se despărțea de Alfonsŭ XII. Regele ilŭ numea Fea la bruta Fea se găsea în cameră cândŭ regele și-a datŭ ultima respirațiune. Regina a începutŭ sĕ plângă și Fea a părăsitŭ camera în sgomotóse urlete. Nimenea nu știa ce s'a făcutŭ Fea. Regina îndeșertŭ a pusŭ pe servitorĭ ca sĕ caute cânele, căcĭ ei nu putéu de locŭ sĕ ilŭ găséscă. Numai în ḑiua, când corpulŭ regelui trebuia sĕ fiă ridicatŭ de major domus din camera mortuară s'a ivitŭ Fea, care până acum stătŭ ascunsă sub patulŭ mortului. Când majordomusŭ a atinsŭ corpulŭ mortului Fea a săritŭ la elŭ și l'a înhățatŭ. Animalulŭ credinciosŭ a trebuitŭ sĕ fiă legatŭ în lanțŭ și numai atuncĭ a putuŭ fi ridicatŭ corpulŭ mortului din cameră. Fea a însoțitŭ conductulŭ funebralŭ de la Pardo până la San Antonio dela Forida. Unŭ camerierŭ a adusŭ înapoi cânele dela Pardo, care îndată ce a fostŭ liberatŭ de lanțŭ s'a pitulatŭ într'nŭ unghiulețŭ și a începutŭ din nou sĕ urle și sĕ latre.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**

---

cu mai multe substanțe nutritive și a nu se hrăni în partea cea mai mare cu bucate mai de totŭ crude. Decĭ ar fi chemate mai cu sémă scólele de fete a preveni acestui rĕu. Institutele pedagogice-teologice încă au chemarea a preveni rĕului acestuia prin instruirea higienei poporale, ca învĕțătorii și preoții eșițĭ din acestea institute sĕ pótă corĕspunde mai ușorŭ chemărei lorŭ de adevĕrațĭ părințĭ ai poporului sĕu. Aceste le vedemŭ la popórele mai înaintate în cultură și adecă popórele, carĭ mănâncă bucate nutritive, bine pregătite potŭ lucra mai multŭ și mai greu, fără periclitarea sĕnĕtății și totodată suntŭ și mai resistibile la bóle. (Va urma.)

Matematica și iubirea.

(O paralelă)

Matematica și iubirea, aparținêndŭ amêndouĕ genului femeninŭ, se póte admite că cuprindŭ și relațiunĭ comune. Matematica este o sciință, iubirea o patimă, carea nu se póte numi sciință, deórece în cele mai multe casurĭ se furișéză în inimă fără cea mai mică scire, unde predominândŭ odată, nu voesce a primi nicĭ unŭ sfatŭ dela capŭ (minte) și de aicĭ apoi provinŭ multele neroḑii în iubire, pe când matematica are a face numai cu mintea, și nu reflectéză nicĭ când la inimă; și chiar din acestŭ motivŭ ómenii cei mai bunĭ de inimă nu suntŭ maeștrii deosebțĭ în matematică, pentru că inima ușorŭ îi face a divide ceva mai susŭ.

Precum în matematică, tocmai așa și în iubire se vorbesce multŭ despre frângerĭ, totușĭ cu acea deosebire, că frângerile în iubire nu se potŭ scurta așa ușorŭ Cu ajutorulŭ minței în matematică se póte estrage și rădăcina din numerĭ séu mărimĭ, în iubire însĕ adeseorĭ rădăcinile nu se potŭ estrage uicĭ cu puterea. Matematica se baséză pe numerĭ, iubirea din contră pe plăcerĭ, căcĭ schimbarea simțĕmintelorŭ este unŭ comerciu, și când acela se practiséză mai îndelungŭ, ca comerciu de schimbŭ, pretinde și unŭ sacrificiu, în care casŭ apoi plățile de regulă se aplanéză și atuncĭ intră matematica în loculŭ iubirei.

Iubirea se unesce fórte anevoiă cu matematica, pentru că iubirea așa de multe orĭ se înșélă în socotélă și numai rareorĭ e aptă de probă. Décă avemŭ înainte o problemă demonstrată matematice, atuncĭ orĭce îndoială încétă; când însĕ unŭ amoresatŭ voindŭ a documenta ceva ḑice: acésta așa este de adevĕratŭ și sigurŭ, după cum de sincerŭ și adevĕratŭ iubescŭ eu, atuncĭ orĭcare omŭ cu minte îndoindu se de adevĕrŭ va clătina pin capŭ. Unŭ matematicŭ deșteptŭ nu trece cu vederea nicĭ cea mai mică țandură, pe când amore-ații nu observă nicĭ cele mai marĭ bârne.

Iubirea ișĭ are intocmai ca și matematica cele 4 operațiunĭ principale ale ei, adecă: ântêiu amoresații se folosescŭ de adițiune în mărimĭ, când o partidă enumĕră celelalte în fiecare oră mai multe merite de iubire. Din unirea acestorŭ merite resultă a doua operațiune, multiplicațiunea. După unŭ timpŭ însĕ pășesce divisiunea, până când în urmă resultă o subtracțiune completă, în carea unulŭ se subtrage dela celălaltŭ.

In matematică se dă ca și în iubire o relațiune directă și una indirectă, în iubire numită ăcésta din urmă și „întórsă," cand adecă dênsulŭ este cu 10 anĭ mai tinĕrŭ ca dênsa.

Deórece iubirea nu prea înțelege calcululŭ, de aceea și vinŭ la ivélă în dênsa multe disarmonii (desunirĭ.) Și deși bărbatulŭ cu timpulŭ ia în ajutorŭ matematica, totușĭ este silitŭ din dragostea păcei, a recunósce ca adevĕrate fórte adeseorĭ erorĭ de calculŭ, teorii false, precum și cu unŭ suspinŭ tăcutŭ a afla la locŭ calculele de toaletă și asociare și a se îngriji unde este posibilŭ de aplanarea acestora, fără a le revida.

In matematică adeseorĭ câte 2 relațiunĭ dau o proporțiune, în care suntŭ a se căuta una sĕu mai multe necunoscute. După acéstă procedură se pare a se întocmi și iubirea, pentru că adeseorĭ fiecare parte (dintre soțĭ) ișĭ are pentru cealaltă mărimea sa necunoscută; de aci apoi apare evidentŭ, că în relațiunile sociale bărbatulŭ forméză conclusiunea, ér amiculŭ de casă propusulŭ (presupunerea — ipotesa — ca primă formă matem. pentru demonstrarea probl. geometrice;) în acestŭ casŭ însĕ obvinŭ adese frângerĭ grele, precum și relațiunĭ și resultate fórte neasemenea, la a cărorŭ resolvare chiar și celŭ mai bunŭ matematicŭ ișĭ perde capulŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 11 Decemvre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	99.15	Bonurĭ croato-slavone	102.—
Rentă de hârtiă 5%	90.90	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.50	Imprumutulŭ cu premiu ung.	118.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.40	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	122.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124.—	Renta de hârtiă austriacă	82.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.—	Renta de arg. austr.	83.—
Bonurĭ rurale ungare	103.50	Renta de aurŭ austr.	109.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.50	Losurile din 1860	139.30
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103.00	Acţiunile băncei austro-ungare	874.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.00	Act. băncei de creditŭ ung.	294.50
Bonurĭ rurale transilvane	103	Act. băncei de creditŭ austr.	291.50
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.98
		Napoleon-d'orĭ	9.98
		Mărcĭ 100 împ. germ.	61.80
		Londra 10 Livres sterlinge	125.70

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 28 Noemvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	$85\frac{1}{2}$	$86\frac{1}{2}$
Renta rom. amort. (5%)	$90\frac{1}{2}$	$91\frac{3}{4}$
» convert. (6%)	83	84
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	29	31
Credit fonc. rural (7%)	101	102
» „ „ (5%)	$85\frac{1}{1}$	86
» » urban (7%)	$96\frac{1}{2}$	97
» » » (6%)	—	—
» » » (5%)	80	81
Banca naţională a României	1040	1050
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ	16.	17
Bancnote austriace contra aurŭ.	1.22	1.25

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.